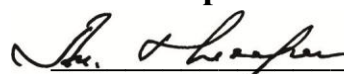

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

 А.А. Мазаракі

"17" січня 2019 р.

ПРОГРАМА

**вступного фахового випробування
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
молодшого спеціаліста**

галузь знань	08 «Право»
	29 «Міжнародні відносини»
спеціальність	081 «Право»
	293 «Міжнародне право»
спеціалізації	«Комерційне право», «Цивільне право і процес», «Фінансове право», «Правове забезпечення безпеки підприємницької діяльності», «Міжнародне право»

Київ 2019

ВСТУП

В умовах побудови правової держави та розвитку ринкової економіки підвищується роль права як регулятора суспільних відносин. Зростають вимоги до підготовки фахівців-юристів для здійснення професійної діяльності.

Дисципліни спеціальностей «Право» та «Міжнародне право» є професійно орієнтованими і спрямовані на здобуття правових знань, вивчення нормативно-правової бази України, що є однією із найважливіших умов дотримання вимог законодавства, профілактики різних правопорушень, формування сучасного правового мислення, професійної свідомості та правової культури, здатності застосовувати правові знання для аналізу суспільних процесів.

Програму вступного фахового випробування зі спеціальностей 081 «Право» та 293 «Міжнародне право», спеціалізацій «Комерційне право», «Цивільне право і процес», «Фінансове право», «Правове забезпечення безпеки підприємницької діяльності», «Міжнародне право» розроблено відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики фахівця за спеціальностями «Право» та «Міжнародне право».

Метою вступного фахового випробування є оцінювання рівня набутих професійних знань, умінь та інших компетентностей. Вступні фахові випробування проводяться у формі тестування.

Метою програми є забезпечення вступників необхідною інформацією щодо структури і змісту вступного випробування з фаху.

Програма вступного випробування містить такі розділи:

1. Теорія держави і права.
2. Кримінальне право України.
3. Цивільне право України.

До розділів програми додається список рекомендованих джерел.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Поняття та ознаки юридичної науки. Об'єкти юридичної науки. Виникнення загальної теорії держави і права. Ознаки теорії держави і права. Функції теорії держави і права. Предмет дослідження теорії держави і права. Загальні та спеціальні методи дослідження теорії

держави і права. Місце теорії держави і права у системі суспільних наук. Теорія держави і права у системі юридичних наук.

Основні характеристики родового ладу. Ознаки первісного суспільного самоврядування. Особливості виникнення держав у різних народів світу: європейський та азіатський шлях виникнення держави. Теорії походження держави: патріархальна, теологічна, договірна, органічна, психологічна, матеріалістична (класова), теорія насильства. Закономірності виникнення держави. Причини виникнення держави. Ознаки держави, що відрізняють її від соціальної (публічної) влади первіснообщинного ладу.

Поняття та ознаки держави. Сутність держави. Суверенітет держави. Ознаки державного суверенітету. Суверенні права держави. Суверенітет народу. Суверенітет нації. Поняття типології. Формаційний підхід до типології держави. Цивілізаційний підхід до типології держави. Держава як організація.

Поняття та види влади. Сутність влади. Політична влада. Поняття державної влади. Ознаки державної влади. Співвідношення державної та політичної влади. Теорія поділу влади. Поняття та форми демократії. Інститути і суб'єкти демократії. Принципи демократії. Функції демократії.

Поняття та класифікація функцій держави. Внутрішні функції держави: політична, економічна, оподаткування і фінансового контролю, соціальна, екологічна, культурна, інформаційна, правоохоронна. Зовнішні функції держави: політична, економічна, екологічна, інформаційна, оборона держави, підтримання світового правопорядку. Правові форми здійснення функцій держави. Методи здійснення функцій держави.

Поняття форми держави. Структура форми держави. Форми державного устрою: федерація, унітарна держава, конфедерація. Ознаки федерації. Ознаки унітарної держави. Форми державного правління: республіка, монархія, їх види. Форми державного (політичного) режиму: демократичні, антидемократичні.

Поняття механізму держави та його структура. Ознаки механізму держави. Поняття апарату держави та принципи його діяльності. Поняття органу держави та його ознаки. Види органів держави. Глава держави. Загальна характеристика діяльності органів законодавчої, виконавчої, судової влади. Система «стримувань і противаг» органів законодавчої, виконавчої і судової влади. Інститут держави. Організація здійснення влади на місцях. Місцеве самоврядування. Державна служба та її види. Державний службовець, посадова особа.

Поняття суспільства. Особливості формування концепції громадянського суспільства. Поняття та ознаки громадянського суспільства. Поняття й ознаки правової держави. Історія виникнення

та розвитку концепції правової держави. Поняття й ознаки соціальної держави. Моделі сучасної соціальної держави. Шляхи формування соціальної, правової держави в Україні.

Поняття та структура політичної системи суспільства. Характеристика основних елементів політичної системи. Місце держави у політичній системі суспільства. Поняття та види об'єднань громадян. Правове регулювання статусу та діяльності політичних партій.

Позитивне право. Природне право. Соціальні норми первісно-общинного ладу, їх види та функції. Відмінність права від соціальних норм первіснообщинного ладу. Теорії походження права. Закономірності виникнення права. Поняття і ознаки права. Принципи права. Суб'єктивне юридичне право. Об'єктивне юридичне право. Співвідношення права і закону. Співвідношення національного і міжнародного права. Сутність права. Цінність права. Функції права. Взаємозв'язок права, економіки, політики.

Поняття соціальних норм. Ознаки соціальних норм. Види соціальних норм: норми права, норми моралі, політичні норми, економічні норми, корпоративні норми, релігійні норми, естетичні норми, звичаєві норми, технічні норми. Право і мораль. Право і звичай. Взаємодія корпоративних норм з правом.

Школа природного права. Природне право. Позитивне право. Нормативна школа. Психологічна школа права. Соціологічний підхід до розуміння права.

Поняття та класифікація принципів права. Функції права: інформаційна, орієнтаційна, виховна, регулятивна, охоронна. Соціальна цінність права. Юридичні джерела формування права у різних народів світу. Сучасні концепції праворозуміння. Співвідношення національного і міжнародного права.

Поняття джерел права. Види форм права: нормативно-правовий акт, правовий прецедент, нормативно-правовий договір, правовий звичай, правова доктрина, релігійно-правова норма, міжнародно-правовий акт. Поняття та види нормативно-правового акта. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі, за колом осіб. Закони та підзаконні акти. Законодавчий процес. Види законів. Підзаконні нормативно-правові акти. Колізії у законодавстві.

Поняття прав, свобод, обов'язків людини і громадянина. Система основних прав, свобод, обов'язків людини і громадянина. Історичний розвиток прав та свобод людини і громадянина. Гарантії прав та свобод людини і громадянина у демократичній правовій державі. Міжнародні стандарти у галузі прав людини. Міжнародний

захист прав людини. Національні способи захисту прав людини. Система прав, свобод, обов'язків людини і громадянина за Конституцією України. Поняття та структура правового статусу особи. Правовий статус народу. Правовий статус держави.

Поняття та ознаки норми права. Структура норми права: гіпотеза, диспозиція, санкція. Види гіпотези, диспозиції, санкції. Види правових норм: імперативні та диспозитивні норми права, матеріальні та процесуальні норми права, регулятивні та охоронні норми права, уповноважувальні, заборонні, зобов'язувальні правові норми. Спеціалізовані норми права: норми-принципи, норми дефініції, норми-фікції, норми-презумпції, норми-строки, норми-конструкції. Співвідношення норми права і статті нормативно-правового акта.

Поняття системи права. Структура системи права: норма права, інститут права, підгалузь права, галузь права. Галузі вітчизняного права. Система законодавства та її співвідношення з системою права. Публічне і приватне право. Інститут і підгалузь права. Структура системи законодавства. Поняття галузі та інституту законодавства.

Поняття, принципи та функції правотворчості. Ознаки правотворчості. Стадії правотворчого процесу. Види правотворчості. Форми правотворчості. Референдум. Правотворча ініціатива. Поняття і види законодавчої техніки. Поняття систематизації нормативно-правових актів. Види систематизації нормативно-правових актів: кодифікація, інкорпорація, консолідація.

Поняття суспільних відносин. Поняття, ознаки та структура правовідносин. Суб'єкти та об'єкти правовідносин. Фізична особа. Юридична особа. Зміст правовідносин. Суб'єктивне право. Юридичний обов'язок. Правосуб'єктність фізичних та юридичних осіб. Правоздатність. Дієздатність. Деліктоздатність. Юридичні факти. Види правовідносин. Правовідносини, що виникають під час виконання обов'язків.

Поняття та форми реалізації правових норм. Колективна та індивідуальна правореалізація. Виконання, використання та дотримання норм права. Поняття та ознаки правозастосування. Суб'єкти правозастосування. Основні стадії застосування норм права. Принципи правозастосовчої діяльності. Вимоги до правильного застосування норм права. Поняття й ознаки акта застосування норм права.

Поняття тлумачення норм права. З'ясування змісту правових норм. Роз'яснення змісту норм права. Способи тлумачення норм права. Види тлумачення норм права за суб'єктами, обсягом їх змісту, обсягом. Офіційне і неофіційне тлумачення норм права. Види тлумачення

норм права за обсягом їх змісту: буквальне, розширювальне та обмежувальне тлумачення.

Поняття прогалин у праві та причини їх існування. Первісні та наступні прогалини у праві. Аналогія права. Аналогія закону. Класифікація правових систем світу. Основні типи і підтипи (групи) правових систем світу. Поняття романо-германського типу правової системи. Система права та її структура.

Поняття свідомості людини. Поняття і структура правосвідомості. Види правосвідомості. Правова психологія. Правова ідеологія. Функції правосвідомості. Поняття та види правової культури. Функції правової культури. Правова культура суспільства. Правова культура особи. Елементи правової культури особистості. Елементи правової культури суспільства. Професійна правова культура. Професійна правосвідомість і правова культура співробітників органів внутрішніх справ.

Поняття та принципи законності. Зміст законності. Принципи та гарантії законності. Функції законності. Поняття правопорядку. Функції та принципи правопорядку. Структура правопорядку. Ознаки правопорядку. Державна дисципліна. Поняття англо-американського типу правової системи. Судовий прецедент у системі джерела права.

Поняття правової поведінки. Види правової поведінки. Поняття, склад і види правомірної поведінки. Поняття та ознаки правопорушень. Склад правопорушень: суб'єкт правопорушення, об'єкт правопорушення, суб'єктивна сторона правопорушення, об'єктивна сторона правопорушення. Види правопорушень: злочини, проступки. Поняття змішаного типу правової системи. Загальна характеристика скандинавської групи правових систем.

Поняття та ознаки юридичної відповідальності. Принципи та функції юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності: кримінальна, адміністративна, цивільно-правова, дисциплінарна, конституційно-правова. Підстави і стадії юридичної відповідальності. Поняття релігійно-традиційного типу правової системи. Поняття мусульманського права.

Поняття, ознаки і функції правового виховання. Зміст правового виховання. Система і механізм правового виховання. Засоби правового виховання. Способи правового виховання. Стадії правового виховання. Поняття правового нігілізму. Джерела правового нігілізму. Засоби подолання правового нігілізму.

Поняття правового регулювання. Ознаки правового регулювання. Основні напрями і межі правового регулювання. Сфера правового регулювання. Механізм правового регулювання. Види, способи і типи правового регулювання. Елементи механізму правового регулювання: норми права, юридичні факти, правовідносини, акти тлумачення права і право застосовні акти, акти реалізації норм права, правова культура, законність, правосвідомість.

Розділ 2. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Поняття, предмет, завдання та система кримінального права України. Наука кримінального права. Поняття кримінального права. Історія виникнення та детермінація. Предмет кримінального права. Основні інститути кримінального права України. Система кримінального права. Загальна і Особлива частини кримінального права. Поняття, значення і система Загальної частини кримінального права. Особлива частина кримінального права, її поняття, значення і система. Єдність Загальної та Особливої частини кримінального права. Завдання кримінального права.

Загальна частина

Поняття закону про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі та часі. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність. Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки і значення. Закон про кримінальну відповідальність, кримінальне законодавство і кримінальне право. Джерела кримінального права України. Структура Кримінального кодексу України. Загальна та Особлива частини кримінального закону. Структура статей Загальної і Особливої частин кримінального закону. Специфіка структури кримінально-правової норми (гіпотеза в її структурі). Диспозиція і санкція, їх види. Стаття кримінального закону і норма кримінального права. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі, просторі та за колом осіб.

Поняття злочину. Поняття та ознаки злочину. Малозначність. Класифікація злочинів.

Кримінальна відповідальність та її підстави. Поняття кримінальної відповідальності, її відмінність від інших видів юридичної відповідальності. Основний зміст кримінальної

відповідальності. Кримінальна відповідальність і кримінально-правові відносини. Момент виникнення та припинення кримінальної відповідальності.

Поняття складу злочину та його види. Елементи складу злочину. Підстави кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання.

Об'єкт злочину. Поняття і значення об'єкта злочину. Структура об'єкта злочину. Види об'єктів злочину.

Об'єктивна сторона злочину. Поняття, ознаки і значення об'єктивної сторони злочину, її обов'язкові та факультативні ознаки.

Суб'єктивна сторона злочину. Поняття, ознаки і значення суб'єктивної сторони злочину. Поняття та елементи вини. Ступінь вини її зміст та сутність. Значення вини. Форми вини, критерії і значення їх виділення.

Суб'єкт злочину. Поняття і ознаки суб'єкта злочину. Поняття спеціального суб'єкта злочину. Ознаки, що характеризують спеціальний суб'єкт злочину і їх визначення у законі. Види (класифікація) спеціальних суб'єктів злочину.

Стадії вчинення умисного злочину. Поняття і види стадій вчинення злочину, критерії і значення їх виділення. Коло злочинів, у яких можливі стадії їх вчинення. Значення правильного встановлення стадії вчинення злочину. Закінчений злочин і його види.

Співучасть у злочині. Поняття співучасті у злочині, її об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Форми співучасті. Види співучасників злочину, критерії і значення їх виділення. Відповідальність співучасників.

Обставини, які виключають злочинність діяння. Поняття та ознаки обставин, що виключають злочинність діяння. Чинне кримінальне законодавство і наука кримінального права про види обставин, що виключають злочинність діяння. Необхідна оборона. Поняття необхідної оборони і її значення. Підстави визнання необхідної оборони правомірною. Затримання особи, яка вчинила злочин. Поняття правомірного затримання злочинця. Крайня необхідність. Поняття крайньої необхідності та її підстави. Ознаки діяння, що вчиняється у стані крайньої необхідності: мета, спрямованість об'єкта заподіяння шкоди: характер дій; своєчасність заподіяння шкоди; межі заподіяння шкоди. Інші обставини, що виключають злочинність діяння.

Звільнення від кримінальної відповідальності. Поняття, підстави і правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття та мета покарання. Система і види покарань. Поняття і ознаки покарання. Мета покарання. Поняття мети покарання (історичний аспект). Наука кримінального права про мету покарання. Законодавче визначення покарання і його практичне значення. Загальна та спеціальна превенція. Поняття, ознаки і значення системи покарань. Види покарань. Класифікація покарань. Основні та додаткові покарання. Покарання, які можуть застосовуватися і як основні, і як додаткові.

Призначення покарання. Загальні засади призначення покарання, їх поняття і зміст. Принципи призначення покарання. Призначення покарання у межах санкції статті закону, яка передбачає відповідальність за вчинений злочин, і у точній відповідності з положенням Загальної частини Кримінального кодексу. Врахування при призначенні покарання характеру і ступеня суспільної небезпечності вчиненого злочину, особи, яка його вчинила, а також обставин справи, що пом'якшують і обтяжують покарання. Види обставин, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, їх характеристика. Роль правосвідомості при призначенні покарання.

Звільнення від покарання і подальшого відбування покарання. Поняття, підстави і види звільнення від покарання і подальшого його відбуття. Безумовне та умовне звільнення від покарання. Звільнення від покарання у зв'язку із втратою особою суспільної небезпечності. Умови звільнення: бездоганність поведінки та сумлінне ставлення до праці. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умови застосування давності обвинувального вироку. Диференційовані строки давності. Підстава для зупинення перебігу строків давності. Переривання перебігу строків давності. Строки давності виконання обвинувального вироку, яким призначене додаткове покарання. Обмеження застосування давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від покарання.

Судимість. Поняття і підстава судимості. Кримінально-правове значення судимості. Виникнення і припинення судимості. Способи припинення судимості. Правові наслідки припинення судимості. Поняття і умови погашення судимості. Зняття судимості.

Інші заходи кримінально-правового характеру. Поняття, мета та підстави примусових заходів медичного характеру. Перелік осіб, до яких застосовується цей вид примусових заходів. Види примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Примусове лікування. Спеціальна конфіскація, випадки її застосування.

Особлива частина

Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Підстави їх застосування. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб та їх характеристика.

Наукові основи кваліфікації злочинів. Місце кваліфікації злочинів у процесі застосування кримінального права. Поняття кваліфікації злочинів. Правові основи кваліфікації злочинів: ознаки злочину та їх значення для кваліфікації, склад злочину, правова модель і юридична підстава кваліфікації злочинів. Формула кваліфікації. Передумови правильної кваліфікації злочинів. Кваліфікація злочинів та конкуренція норм. Значення правильної кваліфікації злочинів.

Злочини проти основ національної безпеки. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти основ національної безпеки України. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади: об'єктивні та суб'єктивні ознаки такого складу злочину. Кримінально-правова характеристика злочину «Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України». Державна зрада: аналіз юридичного складу злочину; особливості звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка вчинила державну зраду. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади. Зміни меж території або державного кордону.

Злочини проти життя та здоров'я особи. Особисті блага людини як об'єкт кримінально-правової охорони. Загальний механізм кримінально-правової охорони життя та здоров'я. Види злочинів проти життя та здоров'я особи. Злочини проти життя. Кримінально-правове поняття вбивства. Види вбивств за Кримінальним кодексом України. Злочини проти здоров'я. Поняття тілесного ушкодження: медичний та юридичний критерії. Види тілесних ушкоджень за чинним Кримінальним кодексом України. Залежність ступеня тяжкості тілесних ушкоджень від тривалості розладу здоров'я та відсотка стійкої втрати працездатності. Злочини, що становлять небезпеку для життя та здоров'я людини, які вчиняються у сфері медичного обслуговування. Суб'єктивні та об'єктивні ознаки злочину. Ненадання допомоги та залишення в небезпеці.

Злочини проти волі, честі та гідності особи. Загальна характеристика злочинів проти волі, честі та гідності особи. Визначення основних понять цієї групи злочинів. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини; аналіз юридичних складів злочину. Захоплення заручників.

Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Визначення основних категорій цієї групи злочинів: статевої недоторканності та статевої свободи. Аналіз юридичних складів злочину. Потерпіла особа у злочинах цього розділу. Об'єктивна сторона злочину. Кваліфіковані та особливо кваліфіковані склади.

Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Конституція України про права і свободи людини та громадянина. Особливості механізму кримінально-правової охорони прав і свобод людини та громадянина. Поняття, загальна характеристика та види злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Злочини проти виборчих прав громадян: поняття та загальна характеристика. Злочини проти трудових прав громадян. Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Грубе порушення законодавства про працю та грубе порушення угоди про працю. Злочини у сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності. Порушення авторського права і суміжних прав. Порушення прав на об'єкти промислової власності (предмет такого злочину, особливості об'єктивних і суб'єктивних ознак). Злочини проти інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії. Порушення таємниці листування, телефонних розмов і телеграфної чи іншої кореспонденції, що передається засобами зв'язку або через комп'ютер.

Злочини проти власності. Конституція та Господарський кодекс України про власність та право власності. Загальний механізм кримінально-правової охорони власності в Україні. Загальна характеристика злочинів проти власності. Проблеми систематизації юридичних складів злочинів проти власності за чинним кримінальним законодавством України. Корисливі злочини, пов'язані з незаконним обертанням чужого майна на користь винного або інших осіб. Загальні ознаки цієї групи злочинів. Корисливі злочини проти власності, не

пов'язані з обертанням на свою користь або користь інших осіб. Некорисливі злочини проти власності.

Злочини у сфері господарської діяльності. Поняття і види господарських злочинів. Загальна характеристика господарських злочинів. Злочини у сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної систем України. Злочини у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності суб'єктів господарювання. Контрабанда. Зайняття гральним бізнесом. Незаконні дії з підакцизними товарами. Фіктивне підприємництво. Протидія законній господарській діяльності. Легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом.

Нецільове використання бюджетних коштів. Ухилення від сплати податків. Доведення до банкрутства. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Маніпулювання на фондовому ринку. Умисне введення в обіг на ринку України небезпечної продукції. Розголошення комерційної та банківської таємниці. Незаконна приватизація державного та комунального майна.

Злочини проти довкілля. Поняття та види злочинів проти довкілля. Особливості безпосередніх об'єктів злочинів проти довкілля. Співвідношення злочинів проти довкілля зі злочинами у сфері господарської діяльності. Злочини проти екологічної безпеки. Екологічна безпека довкілля як безпосередній об'єкт. Порушення правил екологічної безпеки: об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Приховування або перекручування відомостей про екологічний стан або захворюваність населення. Злочини у сфері землекористування, охорони надр, водних ресурсів, атмосферного повітря. Забруднення або псування земель та безгосподарське використання земель: аналіз юридичних складів злочинів: їх співвідношення. Порушення правил охорони надр: об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Кримінально-правова характеристика забруднення атмосферного повітря. Злочини у сфері лісокористування, захисту рослинного та тваринного світу.

Злочини проти громадської безпеки. Поняття і види злочинів проти громадської безпеки. Громадська безпека як об'єкт кримінально-правової охорони. Створення злочинної організації, терористичної групи та інших злочинних об'єднань, участі у них та у злочинах, що вчиняються ними чи пов'язані з ними. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами чи радіоактивними матеріалами. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства

або зловживання службовим становищем: аналіз юридичних складів злочину. Порушення різних правил, що забезпечують громадську безпеку. Порушення правил поводження з вибуховими легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами: об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Кримінально-правова характеристика злочину, незаконного ввезення на територію України відходів і вторинної сировини. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки.

Злочини проти безпеки виробництва. Порушення вимог законодавства про охорону праці.

Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Поняття та система транспортних злочинів. Злочини, що посягають на безпеку руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту: аналіз юридичних складів злочину. Злочини, що посягають на безпеку руху або експлуатації автотранспорту і міського електротранспорту. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, що керують транспортними засобами. Інші злочини, що посягають на безпечну роботу транспорту. Порушення чинних на транспорті правил: особливості юридичного складу злочину; відмежування від інших злочинів. Пошкодження об'єктів магістральних газопродуктів та нафтопродуктів.

Злочини проти громадського порядку та моральності. Масові заворушення. Хуліганство. Наруга над могилою. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Сутенерство або втягнення особи у заняття проституцією.

Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.

Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Розголошення державної таємниці. Передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави. Ухилення від призову на строкову військову службу.

Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Злочини у сфері використання комп'ютерної техніки.

Злочини у сфері службової діяльності. Поняття службової особи, юридичної особи приватного права та особи, яка надає публічні послуги. Зловживання владою або службовим становищем. Перевищення влади або службових повноважень. Службове підроблення. Службова недбалість. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Незаконне збагачення. Підкуп службової особи. Пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі, зловживання впливом.

Злочин проти правосуддя. Примушування давати показання. Порушення права на захист. Втручання у діяльність судових органів. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти.

Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (Військові злочини).

Злочини проти миру та безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Розділ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Поняття і система цивільного права. Поняття цивільного права. Цивільне право як приватне право. Предмет цивільного права. Майнові й особисті немайнові відносини. Метод цивільно-правового регулювання суспільних відносин. Розширення сфери дії диспозитивних норм. Залежність методу цивільного права від характеру відносин, що регулюються. Принципи цивільного права. Принцип єдності правового регулювання майнових і особистих немайнових відносин незалежно від їх суб'єктного складу. Принцип рівності сторін. Диспозитивність як принцип цивільного права. Принцип поновлення порушеного стану суб'єктів цивільного права. Принцип загального судового захисту цивільних прав.

Місце цивільного права у системі правових галузей. Відмежування цивільного права від галузей публічного права.

Джерела цивільного права. Поняття і значення джерел цивільного права. Види джерел цивільного права.

Поняття і особливості цивільного законодавства. Склад цивільного законодавства. Підстави для класифікації актів цивільного законодавства. Цивільне законодавство і норми міжнародного права. Види актів цивільного законодавства. Законодавчі акти. Підзаконні нормативні акти. Звичай ділового обороту. Роль судової практики у регулюванні цивільних правовідносин. Застосування цивільного законодавства. Дія

цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб. Аналогія закону та аналогія права. Тлумачення цивільно-правових норм.

Загальна характеристика цивільних правовідносин. Поняття цивільних правовідносин. Особливості цивільних правовідносин. Незалежність і рівність учасників цивільних правовідносин. Структура цивільних правовідносин. Поняття і види суб'єктів цивільних правовідносин. Зміст цивільних правовідносин. Поняття суб'єктивного цивільного права та цивільного обов'язку. Суб'єкти й об'єкти цивільних правовідносин. Цивільна правоздатність і дієздатність. Співвідношення цивільної правоздатності і суб'єктивного цивільного права. Види цивільних правовідносин: майнові та немайнові; абсолютні та відносні; речові та зобов'язальні. Поняття підстав виникнення, зміни і припинення цивільних правовідносин. Поняття юридичного факту. Класифікація юридичних фактів.

Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин. Поняття цивільної правоздатності фізичних осіб. Обсяг цивільної правосуб'єктності фізичних осіб. Виникнення і припинення правосуб'єктності фізичних осіб. Особливості правоздатності іноземців та осіб без громадянства. Недопустимість обмеження цивільної правоздатності. Випадки обмеження правоздатності.

Поняття і види цивільної дієздатності фізичних осіб. Деліктоздатність. Часткова дієздатність фізичної особи. Неповна дієздатність фізичної особи. Повна дієздатність фізичної особи. Надання повної дієздатності.

Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи та правові наслідки такого обмеження. Визнання фізичної особи недієздатною. Порядок здійснення цивільних прав і обов'язків недієздатними та обмежено дієздатними фізичними особами. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою і його правові наслідки. Оголошення фізичної особи померлою та його правові наслідки.

Поняття опіки і піклування. Порядок встановлення опіки і піклування та юридичні наслідки. Права і обов'язки опікуна. Права і обов'язки піклувальника. Припинення опіки і піклування.

Місце проживання фізичної особи. Визначення місця проживання фізичної особи. Правове значення місця проживання. Поняття цивільного стану. Акти цивільного стану. Види актів цивільного стану та їх реєстрація.

Юридичні особи. Поняття і ознаки юридичної особи. Правосуб'єктність юридичної особи: особливості правоздатності і дієздатності.

Виникнення юридичних осіб. Способи створення юридичних осіб. Порядок державної реєстрації юридичних осіб.

Засоби індивідуалізації юридичної особи (найменування, місцезнаходження, ділова репутація). Установчі документи юридичних осіб. Правовий статус філій і представництв юридичних осіб. Дочірні (залежні) товариства. Органи юридичної особи.

Припинення юридичних осіб. Підстави припинення діяльності юридичних осіб. Реорганізація: поняття, форми, майнові наслідки. Ліквідація юридичних осіб: поняття, порядок, майнові наслідки. Особливості ліквідації юридичної особи у випадку банкрутства. Державна реєстрація припинення діяльності юридичних осіб.

Види юридичних осіб. Юридичні особи приватного права та юридичні особи публічного права. Об'єднання осіб та об'єднання капіталу.

Організаційно-правові форми юридичних осіб. Підприємницькі юридичні особи. Правовий статус господарських товариств: акціонерне товариство; товариство з обмеженою відповідальністю; товариство з додатковою відповідальністю; повне товариство; командитне товариство. Правовий статус об'єднань юридичних осіб, їх види. Правовий статус виробничого кооперативу. Правовий статус фермерських господарств. Непідприємницькі юридичні особи. Правовий статус установ. Правовий статус споживчих товариств. Правовий статус об'єднань громадян. Некомерційні організації.

Об'єкти цивільних прав. Поняття об'єкта цивільних правовідносин. Класифікація об'єктів цивільних правовідносин. Речі та їх класифікація. Споживчі та неспоживчі речі. Рухомі та нерухомі речі. Реєстрація нерухомості. Індивідуально-визначені речі та речі, визначені родовими ознаками. Подільні та неподільні речі. Речі головні та приналежності. Складні речі та складові частини речі. Речі, вилучені з цивільного обігу, обмежені у цивільному обігу, не обмежені у цивільному обігу. Окремі речі та сукупність речей. Земля як специфічний об'єкт цивільних правовідносин. Майновий комплекс як об'єкт цивільних правовідносин. Речі як такі, плоди, доходи. Гроші як особлива категорія речей. Їх характерні риси і функції. Цінні папери як специфічний об'єкт цивільних прав. Основні види цінних паперів. Особливий правовий режим грошей і цінних паперів. Особливості цивільно-правового регулювання валютних цінностей. Дії і послуги як об'єкти цивільних правовідносин: поняття і порівняльна характеристика. Результати творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин. Інформація. Умови, за яких захищається право володільця на інформацію. Нематеріальні блага: поняття, особливості, класифікація. Захист нематеріальних благ. Відшкодування моральної шкоди.

Правочини. Поняття правочину. Способи волевиявлення на укладення правочину. Ознаки правочину. Класифікація правочинів. Односторонні, двосторонні та багатосторонні правочини. Оплатні та безплатні правочини. Консенсуальні та реальні правочини. Каузальні та абстрактні правочини. Фідуціарні правочини. Правочини із скасувальною та відкладальною умовою. Умови дійсності правочинів: вимоги до суб'єктного складу, волі та волевиявлення, форми та змісту. Презумпція правомірності правочину. Недійсні правочини: поняття та види. Правові наслідки вчинення і виконання недійсних правочинів: двостороння реституція, одностороння реституція, недопущення реституції, відшкодування збитків, відшкодування моральної шкоди. Момент недійсності правочину. Недійсність частини правочину.

Здійснення прав і виконання обов'язків через представника (Представництво). Поняття і підстави виникнення представництва. Суб'єкти представництва. Правові наслідки вчинення правочину представником. Наслідки вчинення правочинів неуповноваженою особою або з перевищенням повноважень (представництво без повноважень). Передоручення. Види представництва: представництво за законом, комерційне представництво, представництво за довіреністю. Поняття довіреності. Форма довіреності. Строк дії довіреності. Види довіреності. Правові наслідки припинення довіреності. Представник і посередник: порівняльна характеристика їх правового статусу.

Строки здійснення і захисту цивільних прав. Поняття і значення строку і терміну в цивільному праві. Місце строків у системі юридичних фактів. Визначення строку і терміну. Обчислення строків.

Види строків. Строки, передбачені законом і строки, визначені сторонами цивільних правовідносин (договірні), строки, встановлені судом. Імперативні та диспозитивні строки. Визначені та невизначені строки. Способи визначення строків. Строки виникнення цивільних правовідносин. Строки здійснення цивільних прав. Пресікальні строки. Гарантійні строки. Строки придатності. Претензійні строки. Строки виконання цивільних зобов'язань. Наслідки прострочення виконання зобов'язань. Строки захисту цивільних прав.

Позовна давність. Поняття і значення позовної давності. Право на позов у процесуальному та матеріальному значенні. Види строків позовної давності: загальні та спеціальні. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення перебігу строків позовної давності. Перерив перебігу строків позовної давності. Наслідки закінчення строку позовної давності.

Подовження строків позовної давності. Поновлення строків позовної давності.

Поняття та види особистих немайнових прав. Поняття і значення особистих немайнових прав фізичних осіб у цивільному праві. Зміст особистих немайнових прав фізичних осіб. Види особистих немайнових прав. Критерії класифікації особистих немайнових прав у цивільному праві. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Види особистих немайнових прав, не пов'язаних з майновими: право на ім'я, на використання імені, право на індивідуальність, право на особисту недоторканність і свободу, охорону життя і здоров'я.

Поняття права фізичних осіб на честь і гідність. Зміст права захисту честі, гідності, ділової репутації. Відмінність цивільно-правового захисту від кримінально-правового. Поновлення порушеного особистого немайнового права. Здійснення права на захист честі, гідності, ділової репутації.

Загальні положення про право власності. Власність і право власності. Власність як економічна категорія. Зміст економічних відносин власності. Правові форми власності. Поняття права власності в об'єктивному та суб'єктивному значенні. Зміст суб'єктивного права власності: право володіння, право користування, право розпорядження. Межі здійснення права власності.

Суб'єкти права власності. Право приватної власності. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти права приватної власності. Право державної власності. Право комунальної власності. Підстави виникнення та припинення права державної і комунальної власності. Суб'єкти й об'єкти права державної та комунальної власності. Приватизація державної і комунальної власності. Земля як специфічний об'єкт права власності. Способи набуття і припинення права власності та їх загальна характеристика. Первісні та похідні способи набуття права власності. Набувальна давність. Момент виникнення права власності у набувача. Тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення чи пошкодження речі.

Право спільної власності. Поняття права спільної власності. Підстави виникнення і припинення спільної власності. Юридична сутність частки співвласника у спільній власності. Право спільної часткової власності: поняття, режим, особливості. Правовий режим поліпшень у спільному майні. Визначення часток у праві спільної часткової власності. Відчуження частки у спільному майні. Право

привілеєвої купівлі частки у спільній власності. Виділення частки із спільного майна. Звернення стягнення на частку в спільному майні. Право спільної сумісної власності: поняття, порядок здійснення, відмінність від спільної часткової власності. Особливості спільної власності подружжя. Особливості спільної власності на житло. Особливості спільної власності фермерського господарства, особистого підсобного господарства. Особливості права спільної власності за участю юридичних осіб.

Обмежені речові права. Поняття обмежених речових прав. Види обмежених речових прав. Право володіння чужим майном. Співвідношення права володіння і права власності. Виникнення і припинення права володіння. Види володіння.

Поняття, види та зміст права користування чужим майном (сервітути). Встановлення сервітуту. Зміст сервітуту. Припинення сервітуту. Право земельного сервітуту. Право постійного користування земельною ділянкою, відмінність від земельного сервітуту.

Право користування чужою землею для сільськогосподарських потреб (емфітевзис): поняття, підстави виникнення. Права та обов'язки власника земельної ділянки. Права та обов'язки землекористувача. Право користування чужою землею для забудови (суперфіцій). Правові наслідки припинення суперфіцію.

Особливості обмежених речових прав юридичних осіб на господарювання з майном власника. Право господарського відання. Право оперативного управління. Право оперативного управління казенного підприємства. Право оперативного управління установи. Речові права, що забезпечують належне виконання зобов'язань: заставне право, право притримання.

Захист права власності та інших речових прав. Загальне поняття про захист права власності та інших речових прав. Самозахист цивільних прав. Цивільно-правові способи захисту права власності та інших речових прав: зобов'язальні, речово-правові. Віндикаційний позов. Право власника на витребування майна від добросовісного набувача. Розрахунки у разі повернення майна з чужого незаконного володіння. Негаторний позов. Позов про визнання права власності. Захист інтересів суб'єкта іншого речового права. Відшкодування збитків, завданих власнику чи суб'єкту речового права внаслідок незаконних дій (бездіяльності) державних органів та органів місцевого самоврядування.

Поняття інтелектуальної власності і система її правової охорони.

Поняття інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як об'єкт правової охорони. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності. Об'єкти права інтелектуальної власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності.

Основні інститути права інтелектуальної власності. Інститут авторського права і суміжних прав. Право промислової власності. Охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності. Система національного законодавства про охорону інтелектуальної власності. Міжнародна система охорони інтелектуальної власності. Цивільно-правові способи захисту права інтелектуальної власності.

Поняття та види зобов'язань. Поняття і система зобов'язального права. Поняття зобов'язання. Юридичні особливості зобов'язання. Елементи зобов'язання. Підстави виникнення зобов'язань. Види зобов'язань: договірні та деліктні зобов'язання, односторонні та взаємні зобов'язання, прості та складні зобов'язання, альтернативні та факультативні зобов'язання, головні та додаткові (акцесорні) зобов'язання.

Суб'єкти зобов'язання. Сторони у зобов'язанні. Множинність осіб у зобов'язанні. Часткові зобов'язання. Солідарні зобов'язання. Регресні зобов'язання. Зобов'язання на користь третьої особи. Зміна осіб у зобов'язанні. Підстави заміни кредитора у зобов'язанні. Відступлення права вимоги (цесія). Порядок заміни кредитора у зобов'язанні. Переведення боргу.

Виконання зобов'язань. Поняття та принципи виконання зобов'язань. Принцип належного виконання зобов'язання. Принцип реального виконання зобов'язань. Принцип недопустимості односторонньої відмови від виконання зобов'язання. Загальні умови виконання зобов'язань. Суб'єкти виконання зобов'язання. Місце виконання зобов'язання. Строк (термін) виконання зобов'язання. Зустрічне виконання зобов'язання. Дострокове виконання зобов'язання. Предмет виконання зобов'язання. Особливості виконання грошових зобов'язань. Спосіб виконання зобов'язання. Виконання зобов'язання частинами. Підтвердження виконання зобов'язань.

Забезпечення виконання зобов'язань. Поняття забезпечення виконання зобов'язань. Способи забезпечення виконання зобов'язань: речово-правові та зобов'язально-правові. Поняття неустойки. Предмет неустойки. Підстави виникнення права на неустойку. Законна і договірна неустойка. Види неустойки: штраф, пеня. Співвідношення права на неустойку і відшкодування збитків. Правові наслідки сплати неустойки. Поняття поруки. Відповідальність поручителя. Права та обов'язки поручителя. Права поручителя, який виконав зобов'язання.

Відповідальність поручителя. Припинення поруки. Поняття гарантії. Строк дії гарантії. Права і обов'язки гаранта. Відповідальність гаранта. Право гаранта на регрес. Порівняльна характеристика поруки і гарантії. Поняття застави. Предмет застави. Форма договору застави. Права і обов'язки заставодержателя. Права і обов'язки заставодавця. Звернення стягнення на заставлене майно. Реалізація заставленого майна. Припинення застави. Особливості окремих видів застави. Іпотека. Застава товарів в обороті або переробці. Заклад. Застава майнових прав. Застава цінних паперів. Поняття завдатку. Правові наслідки невиконання і припинення зобов'язання, забезпеченого завдатком. Відступне. Поняття притримання. Обов'язки кредитора, який притримує майно. Розпорядження річчю, яку притримує кредитор.

Припинення зобов'язань. Поняття припинення зобов'язань. Підстави припинення зобов'язань. Припинення зобов'язання виконанням. Припинення зобов'язання зарахуванням зустрічних вимог. Припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі. Припинення зобов'язання за домовленістю сторін. Новація. Прощення боргу. Мирова угода. Відступне. Припинення зобов'язання неможливістю його виконання. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи або ліквідацією юридичної особи.

Цивільно-правова відповідальність. Поняття цивільно-правової відповідальності. Підстави цивільно-правової відповідальності. Особливості цивільно-правової відповідальності. Форми цивільно-правової відповідальності. Умови цивільно-правової відповідальності. Протиправна поведінка. Поняття збитків. Реальні збитки. Упущена вигода. Відшкодування збитків. Інші способи відшкодування майнової шкоди. Моральна шкода. Вина як умова цивільно-правової відповідальності. Презумпція вини. Обставини, що впливають на відповідальність боржника. Підстави звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання. Відповідальність без вини. Відповідальність за дії третіх осіб. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності. Непереборна сила (форс-мажорні обставини). Види цивільно-правової відповідальності. Договірна і позадоговірна (деліктна) відповідальність. Часткова, солідарна, субсидіарна відповідальність. Відповідальність у порядку регресу.

Цивільно-правовий договір. Поняття цивільно-правового договору. Правове регулювання договорів. Функції цивільно-правових договорів. Поняття договірного права. Принципи договірного права. Свобода договору та договірна дисципліна. Класифікація цивільно-правових договорів. Майнові й організаційні договори. Односторонні, двосторонні та багатосторонні договори. Договори на користь третьої

особи. Оплатні та безоплатні договори. Попередній договір. Публічний договір. Договір приєднання. Зміст договору. Формування умов договору. Істотні умови договору. Інші умови договору. Тлумачення договору. Порядок укладення договору. Оферта та її види. Акцепт. Погодження розбіжностей при укладенні договору. Переддоговірні спори. Форма договору. Торги як спосіб укладення договору. Зміна умов договору. Розірвання договору. Підстави для зміни або розірвання договору. Форма зміни або розірвання договору. Правові наслідки зміни або розірвання договору.

Договір купівлі-продажу та його види. Поняття договору купівлі-продажу. Елементи договору купівлі-продажу. Сторони договору. Предмет договору. Обтяження щодо предмета договору. Форма договору купівлі-продажу. Істотні умови договору купівлі-продажу. Зміст договору купівлі-продажу. Права й обов'язки продавця. Права й обов'язки покупця. Черговість виконання обов'язків продавця і покупця. Момент переходу права власності на предмет договору купівлі-продажу. Правові наслідки у випадках невиконання або неналежного виконання умов договору купівлі-продажу.

Договір роздрібної купівлі-продажу. Елементи договору роздрібної купівлі-продажу. Зміст договору роздрібної купівлі-продажу. Види договору роздрібної купівлі-продажу. Відповідальність за договором роздрібної купівлі-продажу. Захист прав споживачів як суб'єктів договору роздрібної купівлі-продажу.

Особливості договору оптової купівлі-продажу. Істотні умови договору. Особливості біржової торгівлі. Поняття біржових угод. Купівля-продаж об'єктів у процесі приватизації державного майна.

Поняття та елементи договору поставки. Зміст договору поставки. Відповідальність за договором поставки. Особливості поставки продукції для державних потреб. Особливості постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Поняття договору контрактації. Елементи договору контрактації. Зміст договору контрактації. Відповідальність за договором контрактації.

Договір міни. Договір дарування. Поняття договору міни. Елементи договору міни. Зміст договору міни. Особливості правового регулювання бартерних операцій у зовнішньоекономічній діяльності. Поняття договору дарування. Елементи договору дарування. Форма договору дарування. Зміст договору дарування. Права й обов'язки дарувальника. Права і обов'язки обдарованого. Відповідальність за договором дарування. Припинення договору дарування. Особливості договору пожертви.

Договір ренти. Договір довічного утримання. Поняття договору ренти. Види договору ренти. Зміст договору ренти. Форма договору ренти. Права й обов'язки сторін за договором ренти. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого під виплату ренти. Припинення договору ренти. Поняття договору довічного утримання. Сторони договору довічного утримання, їх права та обов'язки. Зміст договору довічного утримання та його форма. Особливості зміни та розірвання договору довічного утримання. Наслідки розірвання договору довічного утримання.

Договір найму (оренди). Поняття зобов'язань на передачу майна у користування та їх особливості. Поняття договору найму (оренди). Сторони договору найму. Предмет договору найму. Істотні умови та форма договору найму. Правонаступництво при зміні власника речі, яка передана у користування. Піднайм. Правові наслідки поліпшення наймачем речі, яка була передана у користування. Зміст договору найму (оренди). Права та обов'язки наймодавця (орендодавця). Права та обов'язки наймача (орендаря). Правові наслідки поліпшення і погіршення речі, переданої у найм. Припинення договору найму. Розірвання договору найму на вимогу наймодавця. Розірвання договору найму на вимогу наймача.

Окремі види договору найму. Поняття договору прокату. Зміст і форма договору прокату. Особливості договору прокату.

Найм (оренда) земельної ділянки. Найм будівлі або іншої капітальної споруди. Особливості укладення договору найму будівлі або іншої капітальної споруди. Зміст договору найму будівлі або іншої капітальної споруди.

Найм (оренда) транспортного засобу. Зміст і форма договору найму (оренди) транспортного засобу. Права та обов'язки сторін договору найму транспортного засобу. Страхування транспортного засобу. Правові наслідки пошкодження транспортного засобу та завдання шкоди третій особі.

Оренда державного і комунального майна. Об'єкти договору оренди державного і комунального майна. Сторони договору оренди державного і комунального майна. Особливості укладення договору оренди державного і комунального майна. Істотні умови договору. Основні обов'язки орендаря за договором оренди державного і комунального майна. Суборенда. Ризик випадкового знищення чи пошкодження об'єкта оренди та його страхування. Правові наслідки припинення або розірвання договору оренди.

Договір лізингу. Предмет лізингу. Суб'єкти лізингу. Істотні умови договору лізингу. Права та обов'язки сторін за договором лізингу. Право власності на предмет лізингу. Ризик випадкового знищення чи пошкодження предмета лізингу та його страхування. Припинення договору лізингу.

Договір позички. Форма договору позички. Права та обов'язки сторін за договором позички. Розірвання договору позички. Припинення договору позички.

Договір найму (оренди) житла. Поняття договору найму житла. Предмет договору найму житла. Істотні умови договору найму житла. Права та обов'язки наймача та осіб, які постійно проживають разом з ним. Переважні права наймача житла. Договір піднайму житла. Заміна наймача у договорі найму житла. Розірвання договору найму житла.

Договір підряду. Поняття зобов'язань з виконання робіт, їх відмінність від інших цивільно-правових зобов'язань. Види зобов'язань з виконання робіт. Загальні положення про підряд. Відмінність підряду від трудового договору. Поняття договору підряду. Елементи та зміст договору підряду. Виконання договору підряду. Організація роботи та ризик підрядника. Правові наслідки невиконання вимог замовника. Права замовника під час виконання роботи. Розрахунки між сторонами. Випадки зміни і розірвання договору підряду. Відповідальність сторін за порушення умов договору підряду. Порядок і строки пред'явлення претензій і позовів у разі виявлення недоліків у роботі.

Договір побутового підряду. Поняття зміст і основні умови. Укладення і виконання договору побутового підряду. Гарантії прав замовника. Захист прав споживачів за договором побутового підряду. Договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт. Поняття, зміст і основні умови. Права та обов'язки замовника. Права й обов'язки підрядника. Відповідальність підрядника за недоліки документації та робіт. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт. Поняття, зміст основні умови. Виконання, передання, прийняття та оплата робіт за договором. Права сторін на результати робіт. Обов'язки сторін за договором. Відповідальність виконавця за порушення договору.

Договір будівельного підряду. Поняття договору будівельного підряду, його елементи. Сторони договору будівельного підряду. Генеральний підрядник і субпідрядники. Структура договірних зв'язків. Істотні умови договору будівельного підряду. Проектне, матеріально-технічне та організаційне забезпечення договору будівельного підряду.

Порядок укладення договору будівельного підряду. Виконання договору будівельного підряду. Порядок передавання та приймання робіт за договором. Гарантійні строки у договорі будівельного підряду. Відповідальність підрядника. Відповідальність замовника.

Транспортні договори. Поняття зобов'язань перевезення та інших транспортних зобов'язань. Види транспортних зобов'язань. Джерела правового регулювання транспортних договорів. Договір перевезення вантажу. Організаційні передумови укладення договорів перевезення вантажу. Довгострокові договори. Порядок укладення договорів перевезення вантажу. Елементи зобов'язань з перевезення вантажу. Зміст договору перевезення вантажу.

Особливості окремих видів договору перевезення вантажу. Перевезення вантажу залізничним транспортом. Перевезення на внутрішньому водному транспорті. Морські перевезення. Повітряні перевезення. Автомобільні перевезення. Договір чартеру (фрахтування). Перевезення у прямому змішаному сполученні. Майнова відповідальність по зобов'язаннях з перевезення вантажів. Умови відповідальності. Види правопорушень по зобов'язаннях з перевезення вантажів. Розподіл ризику збитків. Аварія. Претензії і позови при перевезеннях вантажів. Договір перевезення пасажирів і багажу. Права пасажирів. Перевезення транспортом загального користування. Відповідальність перевізника за порушення умов договору перевезення пасажирів і багажу. Пред'явлення претензій і позовів, що впливають з договорів перевезення пасажирів і багажу. Транспортне експедирування. Поняття договору транспортного експедирування та його елементи. Права та обов'язки клієнта та експедитора. Відповідальність експедитора за договором транспортного експедирування.

Договори про надання юридичних і фактичних послуг. Поняття договору зберігання. Елементи договору зберігання. Права та обов'язки зберігача. Права та обов'язки поклажодавця. Відповідальність зберігача. Відповідальність поклажодавця. Особливості договору складського зберігання. Оформлення складського зберігання. Складські документи. Спеціальні види зберігання. Зберігання речі у ломбарді. Зберігання цінностей у банку. Зберігання речей у камерах схову організацій, підприємств транспорту. Зберігання у гардеробах організацій. Зберігання у готелі. Зберігання речей, які є предметом спору (секвестр). Договір охорони.

Поняття договору доручення. Сторони договору доручення. Істотні умови договору доручення. Обов'язки повіреного. Обов'язки довірителя. Припинення договору доручення.

Поняття і види договору комісії. Сторони договору комісії. Істотні умови договору комісії. Виконання договору комісії. Субкомісія. Обов'язки комісіонера. Обов'язки комітента. Припинення договору комісії. Право сторін на відмову від договору комісії.

Договір управління майном. Сторони договору управління майном. Істотні умови договору управління майном. Права і обов'язки управителя. Здійснення управління майном. Відповідальність управителя. Припинення договору управління майном.

Зобов'язання зі страхування. Роль і значення страхування. Поняття страхового права. Джерела страхового права. Основні поняття страхового права. Загальні положення про договір страхування. Сторони договору страхування. Істотні умови договору страхування. Форма договору страхування. Укладення договору страхування. Страховий поліс. Правила страхування. Дія договору страхування. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Співстрахування. Договір перестрахування. Обов'язки страховика. Обов'язки страхувальника. Здійснення страхової виплати. Відповідальність страховика. Припинення договору страхування. Форми і види страхування. Добровільне страхування. Обов'язкове страхування. Майнове страхування. Суброгація. Види майнового страхування. Страхування цивільної відповідальності. Страхування ризиків. Особисте страхування.

Кредитні та розрахункові зобов'язання. Поняття кредитних і розрахункових відносин. Джерела законодавства про кредитування та розрахунки. Договір позики. Елементи договору позики. Обов'язки позичальника. Наслідки порушення договору позичальником. Відповідальність за договором позики. Новація боргу у позикове зобов'язання. Кредитний договір. Сторони кредитного договору. Істотні умови кредитного договору. Зміст кредитного договору. Забезпечення кредитного договору. Відповідальність сторін за порушення кредитного договору. Товарний і комерційний кредит. Договір банківського вкладу. Форма договору банківського вкладу. Зміст договору банківського вкладу. Види договорів банківського вкладу. Ощадна книжка. Ощадний (депозитний) сертифікат. Договір банківського рахунку. Сторони договору банківського рахунку. Особливості укладення договору банківського рахунку. Види рахунків. Операції за рахунком, що виконуються банком.

Кредитування рахунку. Банківська таємниця. Права та обов'язки банку і клієнта. Правові наслідки неналежного виконання банком операцій за рахунок клієнта. Розірвання договору банківського рахунку.

Загальна характеристика договору рахунку умовного зберігання (ескроу).

Договір факторингу. Сторони у договорі факторингу. Істотні умови договору факторингу. Права та обов'язки фактора. Права та обов'язки клієнта. Відповідальність клієнта перед фактором. Захист прав боржника.

Загальні положення про розрахунки. Форми розрахунків. Безготівкові розрахунки. Розрахунки із застосування платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Розрахунки за інкасовим дорученням. Розрахунки із застосуванням чеків.

Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія на використання права інтелектуальної власності. Види ліцензій на використання об'єкта інтелектуальної власності: виключна, одинична, невиключна. Ліцензійні платежі. Ліцензійний договір. Сторони і зміст ліцензійного договору. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Державна реєстрація договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Договір комерційної концесії. Відмінність комерційної концесії від суміжних інститутів. Франчайзинг як різновид підприємницької діяльності та його види. Поняття договору комерційної концесії. Сторони та істотні умови договору комерційної концесії. Договір комерційної субконцесії. Державна реєстрація договорів комерційної субконцесії. Зміст договору комерційної концесії. Обов'язки правоволодільця. Обов'язки користувача. Особливі умови договору комерційної концесії. Зміна умов договору комерційної концесії. Відповідальність за договором комерційної концесії. Припинення договору комерційної концесії.

Зобов'язання, що виникають із спільної діяльності. Особливості договорів про спільну діяльність. Види договорів про спільну діяльність. Просте товариство. Поняття договору простого товариства. Предмет договору. Коло суб'єктів договору. Форма і порядок укладення договору простого товариства. Права та обов'язки учасників договору простого товариства. Правовий режим майна простого товариства.

Розподіл прибутків. Відповідальність учасників простого товариства. Припинення договору простого товариства.

Зобов'язання, що виникають з односторонніх дій. Поняття і види зобов'язань, що виникають з односторонніх дій, їх відмінність від інших зобов'язань. Публічна обіцянка винагороди: поняття та ознаки. Види зобов'язань, що виникають у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу. Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу. Умови виникнення зобов'язання. Зміст зобов'язання. Припинення зобов'язання у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу. Поняття конкурсного зобов'язання. Форма і умови проведення конкурсу. Права переможця конкурсу. Виконання зобов'язань, що виникають з публічного конкурсу. Особливості публічного конкурсу на право укладення договору. Правові наслідки вчинення дій особою в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та майна фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Обсяг шкоди та порядок її відшкодування. Зобов'язання, що виникають внаслідок загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Правові наслідки набуття або збереження майна без належної правової підстави. Цивільно-правові санкції, що застосовуються до осіб, які безпідставно одержали майно.

Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди (деліктні зобов'язання). Значення зобов'язань, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. Поняття делікту і деліктних зобов'язань. Місце деліктних зобов'язань у системі зобов'язального права. Умови виникнення деліктних зобов'язань. Поняття шкоди. Поняття моральної шкоди. Умови виникнення відповідальності за завдану шкоду. Умови виникнення зобов'язань за завдану шкоду, що не належать до заходів відповідальності. Відповідальність організації за шкоду, завдану з вини її працівника. Відповідальність за шкоду, завдану актами влади державних і громадських організацій. Відповідальність за шкоду, завдану правоохоронними органами. Відповідальність за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки. Відповідальність за шкоду, завдану малолітніми, неповнолітніми і недієздатними особами. Відповідальність за шкоду, завдану спільно кількома особами. Особливості відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я і заподіяння смерті фізичної особи. Відповідальність за ушкодження

здоров'я і смерть громадянина, який не підлягає соціальному страхуванню. Відшкодування шкоди при ушкодженні здоров'я неповнолітнього. Зміна розміру відшкодування шкоди. Особливості відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Компенсація моральної шкоди.

Загальні положення про спадкування. Поняття спадкування. Значення спадкування. Основні поняття спадкового права. Принципи спадкового права. Спадкове правонаступництво. Підстави спадкування. Поняття спадщини. Склад спадщини. Відкриття спадщини. Час і місце відкриття спадщини. Склад спадкових правовідносин. Спадкоємці. Право на спадкування. Усунення від права на спадкування. Спадкування права на окремі види майна.

Спадкування за законом і за заповітом. Спадкування за законом. Спадкоємці за законом. Черговість спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Спадкування за правом представлення. Розмір частки у спадщині спадкоємців за законом.

Спадкування за заповітом. Право на обов'язкову частку в спадщині. Поняття заповіту. Зміст заповіту. Форма заповіту. Позбавлення спадщини. Особливі заповідальні розпорядження заповідача. Заповідальний відказ. Покладення на спадкоємця обов'язків. Заповіт з умовою. Встановлення у заповіті сервітуту. Секретний заповіт. Скасування та зміна заповіту. Таємниця заповіту. Недійсність заповіту.

Здійснення права на спадкування. Прийняття спадщини. Порядок і строки прийняття спадщини. Відмова від прийняття спадщини. Правові наслідки відмови від прийняття спадщини. Перехід права на прийняття спадщини. Поділ спадщини між спадкоємцями. Відповідальність спадкоємців за борги спадкодавця. Охорона спадкового майна. Управління спадщиною. Виконання заповіту. Призначення виконавця заповіту. Повноваження виконавця заповіту. Контроль за виконанням заповіту. Оформлення права на спадщину. Видача свідоцтва про право на спадщину. Державна реєстрація права на спадщину. Спадковий договір: поняття, зміст. Виконання спадкового договору. Розірвання спадкового договору.

КРИТЕРІЇ
оцінювання знань на вступному фаховому випробуванні
для здобуття освітнього ступеня «бакалавр»

1. Загальні положення

Мета фахового випробування – оцінити відповідність знань, умінь та навичок вступників вимогам програми вступного фахового випробування. Програма складається на основі фахових дисциплін ВНЗ I–II рівня акредитації.

2. Структура екзаменаційного білета

Екзаменаційний білет з фахового випробування складається з 50-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання

- Рівень знань оцінюється за 200-баловою шкалою.
- Виконуючи тестове завдання, вступнику потрібно вибрати одну правильну відповідь.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
- Вступники, які отримали менше 100 балів, до наступних випробувань не допускаються та участі у конкурсі не беруть.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

До розділу 1. Теорія держави і права

1. Ведерніков Ю.А. Теорія держави і права : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / кер. авт. кол. Ю.А. Ведерніков [та ін.] ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, Ун-т сучас. знань. – Дніпропетровськ : Ліра, 2013. – 383 с.
2. Копиленко О.Л. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції) : навч. посіб. / О.Л. Копиленко, О.В. Зайчук, А.П. Заєць та ін. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 400 с.
3. Крестовська Н.М. Теорія держави і права : підручник : практикум : тести / Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвєєва ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», Одес. держ. ун-т внутр. справ. – Київ : Юрінком Інтер, 2015. – 583 с.
4. Марчук В.М. Теорія держави і права : навч. посіб. / В.М. Марчук, О.В. Корольков ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 415 с.
5. Скаун О. Ф. Теорія держави і права : підручник .- 4-ге видання / О.Ф. Скаун. – К. : Алерта, 2016. – 528 с.

6. Шмоткін О.В. Теорія держави і права : підручник / О.В. Шмоткін ; Національна академія Служби безпеки України. - Київ : Національна академія Служби безпеки України, 2016. – 431 с.
7. Загальна теорія держави і права : підручник / за ред.: М.В. Цвік, О.В. Петришин // Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2011. – 584 с.
8. Теорія держави і права : посіб. для підгот. до держ. іспитів / [Д.В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О.В. Петришина. – 4-те вид., допов. і змін. – Харків : Право, 2015. – 201 с.
9. Теорія держави і права : посіб. для підгот. до держ. іспитів / Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський, Г. О. Христова ; за заг. ред. О. В. Петришина. – 5-те вид., допов. і змінене. – Х. : Право, 2016. – 198 с.
10. Теорія держави і права : навч. посіб. / [О. О. Тихомиров, М. М. Мікуліна, Ю. А. Іванов та ін.] ; за заг. ред. Л. М. Стрельбицької. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. – 332 с.

До розділу 2. Кримінальне право України

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відом. Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України // Відом. Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131 редакція станом на 7 грудня 2017 року.

Література

1. Кримінальний кодекс України : наук.-практ. коментар : у 2 т. / за заг. ред. В.Я. Тація [та ін.] ; Нац. акад. прав. наук України, Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – 5-те вид., допов. – Харків : Право, 2013.– Т. 1 : Загальна частина / [Ю.В. Баулін та ін.]. – 2013. – 374 с.
2. Кримінальне право України : посіб. для підготов. до держ. екзаменів / [А. В. Савченко, В. В. Кузнецов] ; Нац. акад. внутр. справ. - К. : Видавець О. С. Ліпкан, 2011. - 182 с.
3. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Р. В. Вереша ; Акад. адвокатури України. -

- 2-ге вид., переробл. та допов. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 319 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / І.П. Васильківська ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Київ : КНЕУ, 2013. – 295 с.
 5. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Вереша Р.В. ; Акад. адвокатури України. – Київ : Правова єдність : Алерта, 2014. – 351 с.
 6. Кримінальне право України. Загальна частина : підруч. для студ. юрид. ВНЗ / [В.І. Борисов та ін.] ; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2015. – 525 с.
 7. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / [В.М. Трубников та ін.] ; за заг. ред. В.М. Трубникова ; Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. – 442 с.
 8. Кримінальне право України. Особлива частина : підруч. для студ. юрид. ВНЗ / [Ю.В. Баулін та ін.] ; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2015. – 680 с.
 9. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М. І. Хавронюка. – К.: Ваїте, 2014. – 944 с.
 10. Велика українська юридична енциклопедія : Т. 17 : Кримінальне право / редкол.: В.Я. Тацій (голова), В.І. Борисов (заст. голови) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 2017. – 1064 с.
 11. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / [Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін.] ; за ред. М. І. Панова. – Вид. 2-ге, допов. та випр. – Х. : Право, 2017. – 360 с.

До розділу 3. Цивільне право України

Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відом. Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Цивільний кодекс України // Відом. Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Господарський кодекс України // Відом. Верховної Ради України. – 2003. – № 21–22. – Ст. 144. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Повітряний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 25. – Ст. 274. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Кодекс торговельного мореплавства України // Відом. Верховної Ради України. – 1995. – № 47. – Ст. 349 – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Житловий кодекс Української РСР // Відом. Верховної Ради УРСР – 1983. – дод. до № 28 – Ст. 573. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Податковий кодекс України // Відом. Верховної Ради України. – 2011. – № 13–14, № 15–16, № 17. – Ст. 112. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Про міжнародні договори України : Закон України від 22 груд. 1993 р. № 3767-ХІІ // Відом. Верховної Ради України. – 1994. – № 10. – Ст. 45. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
9. Про державну реєстрацію актів цивільного стану : Закон України від 1 лип. 2010. № 2898-VI // Відом. Верховної Ради України. – 2010. – № 38. – Ст. 509. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
10. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI. // Відом. Верховної Ради України. – 1994. – № 23. – Ст. 161. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
11. Про господарські товариства : Закон України від 19 верес. 1991 р. № 1576-ХІІ // Відом. Верховної Ради України. – 1991. – № 49. – Ст. 682. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
12. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 верес. 2008 р. № 514-VI // Відом. Верховної Ради України. – 2008. – № 50–51. – Ст. 384. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
13. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 6 лютого 2018 р. № 2275-VIII // Відом. Верховної Ради України. – 2018. - № 13. - ст.69. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
14. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15 трав. 2003 р. № 755-IV // Відом. Верховної Ради України. – 2003. – № 31–32. – Ст. 263. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
15. Про цінні папери і фондовий ринок : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3480-IV // Відом. Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – Ст. 268.

16. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України 2 бер. 2015 р. № 222-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
17. Про кооперацію : Закон України від 10 лип. 2003 р. № 1087-IV // Відом. Верховної Ради України. – 2004. – № 5. – Ст. 35. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
18. Про заставу : Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2654-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 47. – Ст. 650. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
19. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень : Закон України від 18 листоп. 2003 р. № 1255-IV // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 52. – ст. 2734. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
20. Про іпотеку : Закон України від 5 черв. 2003 р. № 898-IV // Відом. Верховної Ради України. – 2003. – № 38. – Ст. 313.
21. Про захист прав споживачів : Закон України від 12 трав. 1991 р. № 1023-XII // Відом. Верховної Ради України. – 1991. № 30. – Ст. 379. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
22. Про фінансовий лізинг : Закон України від 11 груд. 2003 р. № 1381-IV // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 1. – Ст. 3. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
23. Про страхування : Закон України від 7 берез. 1996 р. 85/96-ВР // Відом. Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
24. Про нотаріат : Закон України від 2 верес. 1993 р. № 3425-XII // Відом. Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
25. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань : Закон України від 22.1.1996 № 543/96-ВР // Відом. Верховної Ради України. – 1997. – № 5. – Ст. 28. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
26. Про товарну біржу : Закон України від 10 груд. 1991 р. № 1956-XII // Відом. Верховної Ради України. – 1992. – № 10. – Ст. 139. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
27. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII // Відом. Верховної Ради України. – 1999. – № 42–43. – Ст. 378. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
28. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-XII // Відом. Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – Ст. 29. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

29. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 5 лип. 2012 р. № 531/97-ВР // Відом. Верховної Ради України. – 2013. – № 25. – Ст. 252. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
30. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23 квіт. 1991 р. № 987-ХІІ // Відом. Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 25. – Ст. 283. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
31. Про кредитні спілки : Закон України від 20 груд. 2001 р. № 2908-ІІІ // Відом. Верховної Ради України. – 2002. – № 15. – Ст. 101. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
32. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду : Закон України від 1 груд. 1994 р. № 266/94-ВР // Відом. Верховної Ради України. – 1995. – № 1. – Ст. 1. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
33. Про оренду землі : Закон України від 6 жовт. 1998 р. № 161-ХІV // Відом. Верховної Ради України. – 1998. – № 46–47. – Ст. 280. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
34. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції : Закон України від 19 травня 2011 р. № 3390-VI // Відом. Верховної Ради. – 2011. – № 47. – С. 531.

Література

1. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : у 2 т. / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. – 5-те вид., переробл. і допов. – Київ : Юрінком Інтер, 2013. – Т. 1 / [Н.С. Кузнецова та ін.]. – 831 с.
2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : у 2 т. / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. – 5-те вид., переробл. і допов. – Київ : Юрінком Інтер, 2013. – Т. 2 / [О.О. Кот та ін.]. – 2013. – 1117 с.
3. Цивільне право України. Особлива частина : підручник / [Т.В. Боднар та ін.] ; за ред. О.В. Дзери [та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ : Юрінком Інтер, 2010. – 1173 с.
4. Гончарова А.В. Цивільне право України : навч. посіб. / А.В. Гончарова, Т.А. Кобзева ; Сум. держ. ун-т. – Суми : Сум. держ. ун-т, 2015. – 167 с.

5. Цивільне право України. Загальна частина : підручник / [І.А. Бірюков та ін.] ; за ред. І.А. Бірюкова і Ю.О. Заїки. – Київ : Правова єдність : Алерта, 2014. – 509 с.
6. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання : підручник / [С.С. Бичкова та ін.] ; за заг. ред. С.С. Бичкової. – Київ : Правова єдність : Алерта, 2014. – 495 с.
7. Цивільне право України. Загальна частина : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Ю.П. Бошицький [та ін.] ; Нац. акад. наук України, Київ. ун-т права. – Київ : Ліра-К, 2013. – 759 с.
8. Цивільне право України (у запитаннях та відповідях) : навч. посіб. : практикум для студ. вищ. навч. закл. / [В.К. Матвійчук та ін. ; за ред. В.К. Матвійчука, І.С. Тімуша] ; Нац. акад. упр. – Київ : Нац. акад. упр., 2013. – 347 с.
9. Цивільне право України (частина друга) : навч. посіб. [для студ. ВНЗ] : [С.І. Сприндис та ін.] ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди, Ін-т економіки та права, юрид. ф-т, каф. цивіл.-прав. дисциплін, госп. та труд. права. – Харків : Друкарня Мадрид, 2014. – 255 с.
10. Цивільне право України. Загальна частина. У 2 т. Т. 1 / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика. К. Юрінком Інтер, 2017. 976 с.
11. Цивільне право України. Загальна частина. У 2 т. Т. 2 / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика. К. Юрінком Інтер, 2017. 1176 с.